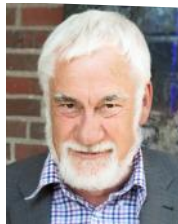

Det skal nok gå – men hvordan?

Jeg tror, det kommer til at gå godt! Det er mit indtryk efter at have ledet tre formands- og næstformandsmøder i Jylland og på Fyn. Stort set alle ældre- og seniorråd har været repræsenteret – adskillige med nye folk på posten som formand og næstformand.

Det er dejligt med den store opbakning og spændende at høre, om de udfordringer og opgaver I tumler med. Ældremilliarden har givet gode drøftelser om "vores" kommunes ældrepolitik og prioriteringer. Der er der gang i budgetdrøftelser, og hovedparten af jer melder om besparelsesdagsordner på ældreområdet. Selvom det er svært, må vi som ældre- og seniorråd gå ind og rådgive konstruktivt. Jeg glæder mig til møderne på Sjælland.

Møderne er et godt input til mig til mine drøftelser med Socialminister Manu Sareen d. 3. november og til møder med folketingets socialpolitiske ordførere.

Ny sundhedspakke

Regeringen har op til finanslovsforhandlingerne spillet ud med en langsigte sundhedsstrategi og vil i perioden 2015 – 2018 investere i et ekstraordinært løft af det offentlige sundhedsvæsen. Fokus i pressen har især været på, at alle borgere skal have lige muligheder for et langt liv, på et løft af kræft- og kronikerområdet samt på en reduktion af antallet af akutte indlæggelser.

Interessant er det dog også, at der i forbindelse med

styrkelse af den almene praksis lægges op til fast læge for beboere på plejecentre. Evalueringen af et forsøgsprojekt på syv plejehjem har været så gode, at regeringen vil udbrede ordningen med faste læger til alle plejehjem. DANSKE ÆLDRE RÅD har gennem flere år været fortalere for, at alle borgere på plejecentre skal have mulighed for at skifte til en læge, der har sin faste gang på plejecentret. Med en fast læge er der større sandsynlighed for at blive tilset jævnlige, for en bedre medicin håndtering, samt for færre akutte indlæggelser. Kort sagt for en større sammenhæng i indsatsen for den enkelte. Men vi skal ikke tilbage til en tvungen plejehjemslæge - den enkelte beboer skal kunne vælge mellem sin hidtidige praktiserende læge og den faste læge.

Hvor meget kan man forlange af os som familie?

Pressen har hen over sommeren haft fokus på, at pårørende skal hjælpe ældre – også med pleje. FOA mener, at normeringer spiller ind på, hvor mange opgaver man lægger over på pårørende og råber vagt i gevær overfor udviklingen, mens andre finder det naturligt, at man som familie hjælper med praktiske opgaver som indkøb og at blive fulgt til undersøgelser m.m. Vi skal som ældre-/seniorråd være opmærksomme på kommunens kvalitetsstandard for omsorg og pleje. Sniges der yderligere krav ind af bagdøren på dette område?

Bestyrelsen har netop fået det lovforslag, der følger op på Ældrekommissionens arbejde, i høring. Stort set et godt udspil ikke mindst i forhold til rehabilitering. Vi

mangler dog en afklaring af, hvem der skal betale for den velfærdsteknologi, som skal kunne lette borgere og personale. Vores hørings svar vil kunne læses på DANSKE ÆLDRE RÅDs hjemmeside, når det er afgivet.

Behov for sundhedsfaglig og -politisk oprustning i sekretariatet

Regeringen har afsat en reserve til forhandlingerne på 1.5 milliarder. Som formand for DANSKE ÆLDRE RÅD vil jeg gerne lægge billet ind på et mindre beløb fra denne reserve. F.eks. 600.000 – 800.000 kroner. Vi har et stort behov for at opruste sekretariatet på det sundhedsfaglige og -politiske område. Såvel bestyrelse som sekretariat oplever et stigende behov for viden på netop dette område, men vi har ikke kapaciteten. Flere og flere opgaver omkring borgernes sundhed skal løses i kommunerne og dermed med ældreådene som høringsparter. DANSKE ÆLDRE RÅDs finanslovsbevilling er på 1 million kr. årligt, hvilket er 600.000 kr. mindre end DANSKE ÆLDRE RÅD fik over Satspuljen. Det er på tide, at bevillingen opnormeres.

Bent Aa. Rasmussen, formand

INDHOLD:

Ensomme Gamles Værn bekæmper ensomhed med viden og opmærksomhed	Side 2
Om digital selvbetjening	Side 5
Nyt fra ministerier og styrelser	Side 8
Projekter og publikationer	Side 10
Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD	Side 11
Temadage og konferencer	Side 15
Aktivitetskalender	Side 15

Ensomme Gamles Værn bekæmper ensomhed med viden og opmærksomhed

Ensomme Gamles Værn blev etableret i 1910 – så vi har i 104 år kæmpet vores kamp mod ensomhed blandt ældre. Det er samme alder som 48 personer i Danmark har lige nu, 46 kvinder og kun to mænd! I den sidste ende af livet er risikoen for at føle sig ensom størst. Ensomhed i alderdommen hænger nemlig for det første sammen med tab af ægtefælle. Da kvinder typisk er gift med mænd, der er et par år ældre – og da mænd gennemsnitligt dør knap fire år før kvinder, er der flest ensomme gamle kvinder. For det andet hænger ensomheden sammen med sygdom og svækkelse, der ofte berøver de ældste evnen til at komme omkring og klare sig selv, som de før kunne.

Antal og risikofaktorer siger dog ikke noget om, hvordan ensomheden opleves, og hvor svær den er. Ensomhed er en subjektiv følelse hos det enkelte menneske, og her spiller alder ingen rolle. Ensomheden kan være lige tung at bære for mænd som for kvinder.

Artiklen er skrevet af **Christine E. Swane**, kultursociolog, ph.d., Direktør i Ensomme Gamles Værn, egv.dk

Årsager til og grader af ensomhed

Ensomhed er ikke en fast definerbar størrelse. Ensomhed er en følelsesmæssig tilstand, der kan variere i omfang og dybde. I den lettere ende kan ensomhed være en forbigående følelse af ubehag og ked-af-det-hed, f.eks. hvis man er alene en aften,

hvor 'alle andre' synes at være optaget. En aften, hvor man måske endda har takket nej til en invitation, fordi man ikke havde energi og humør til det, men alligevel kunne have ønsket sig at være sammen med nogen. Sådanne erfaringer med ensomhed kender de fleste voksne fra perioder i livet, hvor ikke alt har kørt på skinner, og hvor man har følt sig sårbar. Ensomheden kan også skyldes sorg og det konkrete savn af et andet menneske.

Vi er heller ikke lige robuste i forhold til at klare de tab og den modgang, livet byder os. Vores nyeste forskning drejer sig om ensomhed midt i livet. Her er nyt at lære fra mennesker i 30-50 års-alderen, der er udvalgt, fordi de har langvarig og tilbagevendende erfaring med ensomhed. Helt fra barnsben og ungdom, fortæller de interviewede, har mobning, social isolation, svære forhold i familien og manglende forældrestøtte præget deres evne til og mod på at knytte sig til andre mennesker. De har svært ved at indgå i nære relationer, selv om det er det, de længes allermost efter. En eller flere nære venner er således en mangel hos de fleste i denne gruppe, også hos dem der har en ægtefælle, kære-

ste eller børn.

Alle børn og voksne har brug for venner, der rækker ud over den nærmeste familie, et venskab der giver følelsen af at blive valgt til, at være noget værd og have betydning i andre menneskers liv. Ikke kun i vore forældre eller børns liv – selv om familierelationer kan lindre ensomheden – men også i ligebyrdige, andre menneskers liv. Hvis man ikke i løbet af voksenlivet kan etablere disse relationer, er man ilde stedt senere i livet, når forældrene dør, børnene flytter hjemmefra, og hvor risikoen for at miste ægtefælle, søskende og venner er stor.

En fond med viden

Nu til dags er Ensomme Gamles Værn en fond, hvor vi skaber ny viden gennem forskning i ensomhed, relationer og fællesskaber i alderdommen. Vi høster også erfaringer fra praksis, gennem vore egne ferier – som vi organiserer i samarbejde med organisationer og institutioner, og gennem støtte til projekter, hvor organisationer og ildsjæle forsøger at komme ensomhed blandt ældre til livs. F.eks. gennem læsegrupper, sociale caféer eller involverende aktiviteter på plejehjem.

I stigende grad fungerer vi som en vidensbank for bl.a. fagfolk, studerende, forskere, journalister – og for ældreråd og kommuner, der i disse år bl.a. holder temamøder og iværksætter nye aktiviteter for at forebygge og mindske ensomhed samt styrke fællesskaber. At være med til at bryde tabuet om ensomhed, at skabe opmærksomhed om ensomhedens invaliderende konsekvenser, er noget, vi længe har været optaget af. For deling af viden og erfaringer er afgørende i kampen mod ensomhed.

Flest ensomme blandt de ældste

Skønt ensomheden kan have mange ansigter, har vi indtil for nylig kun kendt omfanget af ensomhed baseret på spørgsmålet om, hvor ofte man er alene, hvor man hellere ville være sammen med andre – som vi ser det repræsenteret i Den Nationale

Sundhedsprofil fra 2013. Blandt voksne i alderen 65-74 år er 4,2 % ofte alene, hvor de hellere ville være sammen med andre, og for personer på 75 år og derover er det 9,2 %. Baseret på disse fund og på Danmarks Statistiks befolkningstal, har jeg netop beregnet, at der er 69.000 65+-årige i Danmark, der ofte føler sig ensomme.

I en undersøgelse, jeg har været involveret i, gennemført af Marselisborg Center for Udvikling, Kompetence og Viden i 2012, har vi været interesserede i at undersøge, om der er ældre, der oplever ensomhed, selv om de er sammen med andre mennesker. Undersøgelsen er gennemført i 25 kommuner og repræsentativ for hele landet. Den viser, at hver fjerde voksen på 65+ år ofte eller af og til oplever ensomhed – enten fordi de føler sig alene, hvor de hellere ville være sammen med andre, og/eller selvom de er sammen med andre. Udregnet på denne måde er der tale om 250.000 voksne på 65 år og derover, som oplever ensomhed.

Hvordan bruger vi tal?

Tal er taknemmelige og siger aldrig noget i sig selv. De skal forstås i en sammenhæng. Der er stor forskel på, om der er 69.000 eller 250.000 æl-

dre, som føler sig ensomme. Det skyldes ikke kun forskel i de spørgsmål, der er stillet, men også om vi i resultaterne kun medregner dem, der svarer at de "ofte" føler sig ensomme, eller om vi dertil lægger dem, der svarer "af og til". Det er der nemlig mange flere, som gør.

Mit ærinde her er at gøre det begribeligt, hvorfor der kan være så stor forskel på tal, vi møder i disse år. Hvilket tal man vælger at læne sig op af, beror bl.a. på, hvilket grundlag man bygger på, og hvad ens ærinde er som f.eks. forsker, journalist eller organisation.

Ensomhed er ikke frivillig

I Ensomme Gamles Værn opfatter vi det som væsentligt i kampen mod ensomhed, at vi forsøger ikke at gøre ensomhed til et personligt ansvar. Ensomhed er for mange en skamfuld følelse, man nødig udtrykker over for andre, fordi man føler sig util-

Alt om ensomhed

Ensomme Gamles Værns hjemmeside er en vidensbank om ensomhed i alderdommen. Her er samlet viden og forskning om ensomhed bl.a. i relation til etnicitet, fattigdom og socialt udsatte. Her er også en database med beskrivelser og materiale om alle de projekter, Ensomme Gamles Værn har støttet.

[Find hjemmesiden www.egv.dk ved at klikke her.](http://www.egv.dk)

strækkelig – og fordi det er svært at tale om, og man er urolig for, hvad andre mennesker tænker om dem, der er ensomme. Det er synd, fordi det netop kan hjælpe at lette sit hjerte og tale med nogen, og det at dele sine følelser kan måske være en vej til at skabe relationer og deltage i sammenhænge, hvor man kan bevæge sig ud af sin ensomhed.

Derfor er det også vigtigt, at vi holder op med at tale om "frivillig" versus "ufrivillig" ensomhed - ord der i en periode har betegnet området. Ensomhed gør ondt, og det er ikke en følelsesmæssig tilstand, man vælger, hvis man kan undgå det. Ensomhed ligger i sin værste form tæt op af depression.

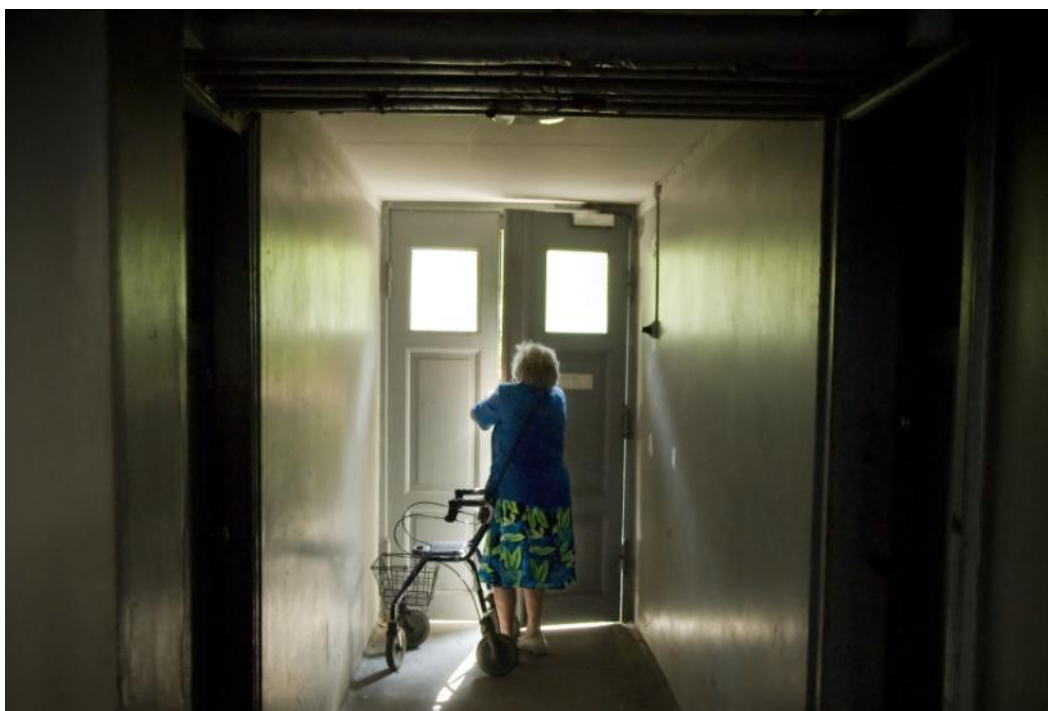
Tabuet om ensomhed er stærkt. Vi kan være med til at opløse det ved at gøre det mere "almindeligt" at dele erfaringer med ensomhed med hinanden.

Undgå kategorisering

Jeg kvier mig derfor også selv ved at bruge kategorien "de ensomme ældre". For når vi gør det, kommer vi let til at skabe en kategori, til at sætte et prædikat på mennesker, som om de tilhører en bestemt gruppe; "de ensomme". I stedet taler og skriver jeg hellere om mennesker, der har erfaringer med ensomhed, føler sig ensomme osv. For man kan godt føle

sig ensom og samtidig have ressourcer og meget at byde på i forhold til andre mennesker. Ensomheden er heller ikke statisk. Selv om man ofte føler sig ensom, betyder det ikke, at man er det hele tiden, eller at man ikke kan bevæge sig ud af ensomheden igen.

For eksempel er der 40% af de ældre, der mister deres ægtefælle, som føler sig ensomme i en årrække, men spørger man 10 år senere, føler de fleste sig ikke længere ensomme. Man kan altså bevæge sig ind i og ud af ensomheden. Og det er her andre menneskers hjælp, omsorg og støtte i svære perioder af livet kommer ind i billedet som en vigtig faktor.

Vores budskab har i en årrække været at række hånden ud til ældre mennesker, der oplever ensomhed. Det arbejdsgrundlag deler vi efterhånden med mange organisationer, der har fokus på, at sundhed også har en social dimension. Vore relationer er afgørende for kvaliteten af det liv, vi lever.

“Det koster samfundet 100 kroner, når I henvender jer hos borgerservice. Hvis I bruger digital selvbetjening, koster det kun 3 kroner”

Regeringen, kommuner og regioner har - med hvad de kalder for den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi - besluttet, at personlig service hos kommunen i høj grad skal erstattes af digitale selvbetjeningssystemer direkte fra borgerens computer. Hos Digitaliseringsstyrelsen mener man, at strategien både vil gøre hverdagen lettere for danskerne og frigøre millioner til velfærd.

Men er argumenter om frigivne velfærdsmillioner nok, for at få dette til at lykkes?

Den dårlige nyhed er kort og godt - nej, det er ikke nok. For en stor del af Danmarks befolkning, særligt den ældre generation, er digital selvbetjening forbundet med usikkerhed, måske endda frygt. I en rundspørge foretaget blandt 16 kursister til kurser i digitale selvbetjeningssløsninger, tegnede der sig et tydeligt billede af utryghed, da de blev spurgt om, hvor tryg-

ge de følte sig ved at det offentlige digitaliseres. 38 % føler sig nogenlunde trygge, mens hele 50 % føler sig mindre eller meget utrygge.

“Ej mormor, kan du ikke finde ud af det?”

Usikkerhed hænger ofte sammen med det ukendte, eller noget man ikke har prøvet før, og der er særlig forskel mellem generationerne, der skal leve side om side. Mange ældre oplever, at børnebørnene så let som ingenting bruger computer og internet, mens de selv kæmper med at kunne følge med i, hvad der foregår på skærmen. En kursist fra kurset i digital selvbetjening fortæller om denne generationsforskel: “Så kigger de på én og siger “Ej mormor kan du ikke finde ud af det”? “Nej det kan jeg ikke!” Så siger de, du skal da bare gøre sådan her, det er da ikke så svært”. Eller som Abelone Løgstrup fra ÆldreForum forklarer det: “Det er noget med, at dét, som for én generation er mega naturligt, overhovedet ikke falder en anden generation naturligt”. Derfor bør det offentlige genoverveje en række af sine argumenter. Så længe dét med computer og internet er svært, er det ikke motiverende at vide, at man sparer samfundet penge og ressourcer ved at benytte det.

Tid er ikke en universel værdi

En anden af de fordele, man har fremhævet ved digitalisering af det offentlige, er, at man som borger kan spare tid ved at betjene sig selv. I præsentationen af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi argumenteres der med følgende: “For den enkelte borger bliver det lettere og mere fleksibelt at kunne ordne sine mellemværender med det offentlige digitalt, når det passer borgeren, frem for indenfor almindelig kontortid”. Digitaliseringsstyrelsen fremhæver her nogle fordele, hvis formål er at ramme bredt. Argumenter om at undgå turen til borgerservice og sidde i kø, og i stedet håndtere tingene fra sofaen, når alt er lukket, er ikke værdifuldt for alle.

Dét at kunne betjene sig selv er rart for nogen. Men for andre, særligt ældre, er den direkte kommunikation, menneske til menneske, meget mere værd end dét at spare tid. Marianne Lundsgaard, sekretariatsleder og presseansvarlig for DANSKE ÆLDRE RÅD, uddyber: “Mange ældre sætter rigtig stor pris på den direkte kommunikation menneske til menneske. Og det er dén, der ryger. Det er jo også derfor, de gerne sidder i telefonkøen og venter, selvom det er irriterende. Men så får de da et rigtigt

Artiklen er skrevet af Nanna S. Petersen (øverst), stud.cand.it, IT-Universitetet København, shyama.84@hotmail.com

Og Line N. Stützer (nederst), stud.cand.it, IT-Universitetet København, linestutzer@gmail.com

menneske i røret. Så nogle af de her argumenter, som gælder rigtig godt for nogen, gælder faktisk ikke for de ældre borgere i deres liv”.

Den brede kommunikationsstrategi begrundes fra Digitaliseringsstyrelsen med, at den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi vedrører alle i Kongeriget Danmark. Men man er hos Digitaliseringsstyrelsen bekendt med, at der er en række borgere, særligt de ældre, der udfordres ved strategien. Med denne indsigt i baghovedet bør man målrette sine budskaber til specifikke målgrupper. For helt elementær kommunikationsstrategi er, at hvis man henvender sig til alle, henvender man sig i virkeligheden ikke til nogen. Selvom “alle” rammes af digitaliseringen af det offentlige, rammes nogen med andre ord mere end andre.

“De andre er ligeså dumme”

Der er heldigvis også gode nyheder. Det offentlige erkender, at nogen har brug for hjælp for at lykkes med de digitale selvbetjeningsløsninger. Der er derfor allerede nu søsat en række gode initiativer. På biblioteker over hele landet tilbydes kurser i digital selvbetjening, herunder digital post og NemID. Kurserne kan ifølge nogle kursister noget ganske særligt; kurserne er nemlig ikke blot hyggelige - de kan bekræfte en i, at man ikke er alene med at synes, at det er svært. Om fordelene ved kurserne fortæller en kursist: “Man finder ud af, at det ikke kun er én, der

er helt tabt”, og en anden supplerer: “Ja, finde ud af at det ikke kun er én, der er dum i hovedet - de andre er ligeså dumme”. Digitaliseringsstyrelsen har desuden startet en årlig tradition, der under navnet Senior Surf Dag, har til formål at få alt med IT helt ned på jorden. Noget man kan lære, noget man kan grine ad. Tidligere har revydronningen Lisbeth Dahl været ambassadør for denne dag, og det har iflg. Digitaliseringsstyrelsen haft stor effekt.

Desværre er ressourcerne til kurser og lignende få. En kursusledende bibliotekar fortæller, at kurserne rent faktisk finansieres af bibliotekerne selv. Det offentlige bør frigive flere midler til kurser, hvor der er tid til at være sammen

om at lære i omgivelser, der er hyggelige og inkluderende. For kurserne har i den grad den ønskede effekt. En kursist fortæller: “Jeg kom med ingen erfaring og har aldrig trykket på en knap. Og det må jeg indrømme, at efter det, så kunne jeg det. Jeg kunne gå hjem og vise min mand, hvad jeg havde lært.”

For mange ældre kan brugen af computer og internet altså være en stor udfordring, fordi man ikke har stiftet bekendtskab med det før. At høre ord som ‘internetbrowser’, ‘harddisk’ og ‘indbakke’ i hverdagen, minder for mange ældre om at være på ferie i udlandet, hvor alle andre taler et fremmed sprog. Og et ‘skrivebord’ har da altid været noget, man havde på sit kontor, men plud-

Foto: © Henrik Stützer

selig er det en betegnelse for en forside på computeren.

Fra 'ældrebyrde' til 'ældrestyrke'

En måde at sikre sig, at de digitale selvbetjeningsløsninger giver mening, er ved løbende at teste dem. Hos Digitaliseringsstyrelsen har man valgt at brugerteste på, hvad de definerer, som et repræsentativt udsnit af befolkningen. Dette begrundes, ligesom tidligere, med, at digitaliseringen rammer alle. Men forskning peger imidlertid i en anden retning. Undersøgelser viser, at brugen af specifikke målgrupper kan have stor effekt på kvaliteten af systemer, der er tiltænkt en bred målgruppe. Det behøver altså ikke være noget dårligt, at man ikke er født og opvokset med computer og internet. Faktisk kan en mindre erfaren eller måske direkte uerfaren bruger få øje på andre ting, end en erfaren computerbruger kan. Denne type indsigter styrker forbedringen af hele systemet og er derfor værdifulde for alle brugere. Det offentlige bør altså inkludere ældre, udfordrede borgere som styrker i at forbedre systemerne, i stedet for udelukkende at se dem som byrder, der skal afhjælpes med kurser på det lokale bibliotek.

Mod bedre digitalisering for alle

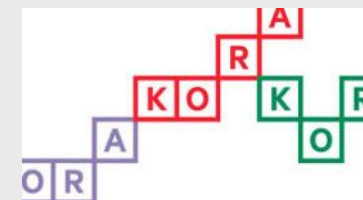
Vi har i denne artikel defineret nogle udfordringer, potentialer og tiltag, som det offentlige bør have i mente i det fremtidige digitaliseringsarbejde af det danske samfund. Vi ser, at det offentlige, måske ganske velmenende, motiverer ældre borgere,

med, hvad der viser sig at være u hensigtsmæssige argumenter; det er svært at bekymre sig om det fælles gode, når en digital selvbetjeningsløsning ikke giver mening. Det betyder dog ikke, at man som ældre ikke vil tage del i fællesskabet. Hygge, tryghed og inklusion fremmer motivationen hos målgruppen, hvorfor kurserne i digital selvbetjening er et godt tiltag. Kurserne har nemlig ikke blot en hyggelig og inkluderende karakter - de er også med til at fremme målgruppens kompetencer. Kompetencefølelsen er derfor en vigtig faktor for, hvordan man som bruger opfatter og anvender systemet i fremtiden.

Kompetencer er således helt afgørende for systemets succes. Hvis det offentlige ikke formår at udruste borgerne med de fornødne kompetencer, kan en konsekvens af Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi være, at der opstår en kløft mellem borger og det offentlige. Dertil kommer, at det offentlige bør inkludere de ældre og deres umiddelbare tilgang til digitale selvbetjeningssystemer, der sagtens kan blive bedre for alle. Hvis man ikke tager højde for disse elementer, vil den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi kunne skabe en kløft mellem de ældre borgere og det offentlige. Det er stik mod den ellers velmenende intention; at effektivisere og lette kommunikationen mellem borger og det offentlige.

Demografimodeller på ældreområdet

På et temamøde i Aarhus bliver der sat fokus på, om nogle demografimodeller er bedre end andre. KORA

(Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning) har arrangeret mødet.

Når kommunerne vil finde ud af, hvor meget de ældre kommer til at koste i fremtiden, bruger de en demografimodel. Men KORAs erfaringer viser, at kommuner arbejder med mange forskellige slags modeller. På mødet præsenteres forskellige perspektiver på, hvad demografimodelen på ældreområdet kan indeholde, og hvilke overvejelser kommunerne skal gøre sig i forbindelse med konstruktionen af deres model.

Det er gratis at deltage i temamødet, som finder sted i Aarhus d. 24. september. Tilmelding påkrævet.

[Flere oplysninger og tilmelding kan findes ved at klikke her.](#)

Nyt fra ministerier og styrelser

Om fritvalgs-bevis for hjemmehjælpsmodtagere

Ankestyrelsen vil foretage en opfølgning på kommunalbestyrelsens implementering af reglerne om tilrettelæggelse af borgerens frie valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis, og de organisatoriske og kvalitetsmæssige forhold på ældreområdet, som relaterer sig til regelsættet. I den forbindelse er bl.a. DANSKE ÆLDRE RÅD indkaldt til et inspirationsmøde i september i Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

Mødet er ligeledes et opfølgningsmøde på det vejledende materiale om tilrettelæggelse af borgerens frie valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis, som er udarbejdet bl.a. med inddragelse af DANSKE ÆLDRE RÅD i samarbejde med Dansk Erhverv, Dansk Industri, FOA, KL og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Hvis kommunen tilbyder et fritvalgsbevis, kan den visiterede borger selv finde en privat leverandør af hjemmehjælp, og indgå aftale om at få udført den hjælp, vedkommende er visiteret til af kommunen. Man skal bare vælge et privat firma, der er momsregistreret og er registreret i Det Centrale Virksomhedsregister.

Hvis man bliver tilbudt et fritvalgsbevis, skal kommunen vejlede om ordningen, herunder at det er hjemmehjælpsmodtageren selv, der skal informere firmaet om, hvor meget hjælp kommunen har udmålt og hvilken pris hjælpen efter fritvalgsbeviset er fastsat til.

I særlige tilfælde kan kommunen beslutte, at man ikke kan få tilbudt et fritvalgsbevis. Måske vurderer kommunen, at man ikke er i stand til at håndtere fritvalgsbeviset, som følge af f.eks. demens eller anden svækkelse. Kommunen

skal i stedet tilbyde kommunal hjemmehjælp. Kommunen skal give en skriftlig begrundet afgørelse herom.

Vejledning i tilvejebringelse af frit leverandørvalg for hjemmehjælpsmodtagere er tilgængelig på udbudsportalen.dk. Den gældende lovgivning findes i Bekendtgørelse om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgsbevis efter servicelovens § 91 og om kvalitetskrav til leverandører af hjemmehjælp efter servicelovens § 83 (BEK nr 344 af 26/03/2013).

Foto: © Gitte Lauritsen og www.foto-arkiv.dk

Ældremilliarden - ny ansøgningsrunde

Nu kan kommunerne søge om en bid af ældremilliarden 2015 (pulje til løft af ældreområdet). Flere ældre-/seniorråd kom med forslag og idéer i sidste ansøgningsrunde og er forhåbentligt på banen igen. Ansøgningsfristen er d. 26. september.

[Læs mere om puljen på Socialministeriets hjemmeside ved at klikke her.](#)

Aftale om fremtidens hjemmehjælp

Hjemmehjælpen skal følge med tiden og udviklingen i borgernes behov. Det er udgangspunktet for den aftale om fremtidens hjemmehjælp, som regeringen i juni indgik med Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti.

Med aftalen skabes klarere lovgivningsmæssige rammer for hjælp til selvhjælp på ældreområdet. Formålet er at sikre, at hjælp til selvhjælp gør en positiv forskel for den enkelte ældre og skaber reelle forbedringer i den ældres hverdag.

Aftalen slår fast, at hjemmehjælp også fremover vil være en kerneydelse på ældreområdet. Hjælp til selvhjælp ikke giver mening for alle. De ældre, der er så svage, at de har brug for massiv pleje og støtte, skal opleve større trykthed og mere værdighed i plejen. Hjælpen skal fremover være mere koordineret og sammenhængende. Samtidig skal det være forudsigeligt for den ældre, hvem der kommer og hvornår.

Foto: © Jørgen Wolek og www.foto-arkiv.dk

Mange af de svageste ældre borgere kæmper med ensomhed og social isolati-on, hvilket spiller ind på både deres helbred og livslyst. Der er afsat 38 mio. kr. til en styrket indsats mod ensomhed.

[Læs hele aftalen om Fremtidens Hjemmehjælp ved at klikke her.](#)

Debat om fremtidens hjemmehjælp

KL (Kommunernes Landsforening) holder sin årlige ældrepolitiske konference d. 30. september i Kolding. Fokus er aftalen om fremtidens hjemmehjælp. På konferencen bliver de store og markante ændringer på ældreområdet, som aftalen medfører, taget op til debat. Konferencen henvender sig til kommunale ledere, specialister, nøglepersoner, politikere og andre med interesse for det kommunale ældreområde.

Blandt mange spændende oplægsholdere er bl.a. to medlemmer af ældreråd:

- Erik Stagsted, formand for ældrerådet i Vesthimmerlands Kommune og bestyrelsesmedlem i Danske Ældreråd, som skal deltage i en debat om ret og pligt i hverdagsrehabiliteringen med borgmester Thomas Kastrup Larsen, formand for KL's Social- og Sundhedsudvalg, Anders Fogh Jensen, Filosof, forfatter og debattør, Kræn Blume Jensen, cand.oecon., ph.d., afdelingschef, socialpolitik & velfærdsydelse, SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd.
- Merete Helgens, formand for Odense Kommunes Ældreråd er med i en session, der handler om bedre brug af hjælpemidler. Her medvirker også Kirsten Rud Bentholt, Leder af Teknologi i Praksis, Annette Krath Poulsen, cand. Arch, Industriel Design og ejer af AKPdesign, Jens L. Petersen, Dansk Handicap Forbund og fra Silkeborg Kommune: Inger Randrup og Tina Laursen, mestringsteamet, Jannie Lindskov Langmach, sagsbehandlende terapeut.

[Læs mere om konferencen her.](#)

Projekter og publikationer

Et broget billede af ældre generationen

En ny undersøgelse fra SFI viser, at ældre borgere i Danmark opfatter sig som mere raske og rørige end tidligere. De fleste ældre over 67 år synes, at de har et godt helbred og får den hjælp, de har brug for.

Undersøgelsen bygger på de nyeste data fra Ældredatabasen, som siden 1997 har indsamlet viden om ældres levevilkår. Undersøgelsen tegner et billede af en ældre generation, der trives, har overskud og i stadig stigende grad har det fysisk godt langt op i årene.

SFI pointerer, at ældres gode helbred blandt andet kan aflæses i tallene for hjemmehjælp, der er faldet markant i de seneste år, så færre ældre i dag modtager hjælp: "De, der får hjælp, har nogenlunde de samme helbredsproblemer som hjemmehjælpsmodtagere for 15 år siden. Resultaterne i rapporten peger således ikke på, at faldet i hjemmehjælp skyldes en ændret praksis i kommunerne, som har hævet barren for, hvornår man kan få hjælp. Derimod tyder meget på, at danske ældre simpelthen er blevet mere raske og rørig, i hvert fald i deres egen vurdering".

Men alt er ikke rosenrødt. I takt med, at vi lever stadig længere, bliver ensomhed mere udbredt blandt de ældste danskere. Blandt de 87 til 92-årige fortæller godt hver femte, at de undertiden føler sig alene og ville ønske, de havde selskab. Det er også i denne aldersgruppe, at flest – op mod hver tredje – oplever, at de har brug for mere hjemmehjælp, end de får.

[Find hele rapporten ved at trykke på dette link.](#)

Ældre er parate til Digital Post

Ældre ved i højere grad end den øvrige befolkning, at danskerne fra 1. november vil modtage post fra det offentlige digitalt. Det viser en undersøgelse, Megafon foretog for Digitaliseringsstyrelsen i juli måned. Ifølge undersøgelsen er 83 % af danskerne klar over, at de snart vil modtage deres post fra det offentlige via borger.dk eller e-boks. Det samme gælder for 96 % af de 60-69-årige og hele 98 % af borgerne over 70 år. Samtidig ved 72 % af danskerne, at der i forbindelse med overgangen til Digital Post er mulighed for fritagelse. Det samme gælder for 92 % af danskerne mellem 60 og 69 år og hele 95 % af danskerne over 70 år.

Tendenserne i undersøgelsen bekræftes af, at andelen af borgere mellem 65 og 89 år, som aldrig har været på nettet, har været støt faldende de seneste fire år. Således viser tal fra Danmarks Statistik, at der i 2013 var under 300.000 ældre, som aldrig har brugt internettet, hvilket er et fald på 36 pct. siden 2010. I samme periode er andelen af ældre borgere, som har brugt nettet inden for de seneste tre måneder, steget fra 375.000 til 626.000.

Ældre borgere er også godt klar over, at der er hjælp at hente: Undersøgelsen viser, at 75 % af danskerne ved, at det er muligt at få hjælp til Digital Post på kommunernes borgerservicecentre og biblioteker. Det samme gælder for 86 % af de 60-69-årige og 90 % af borgerne over 70 år.

80 % af den skriftlige kommunikation med det offentlige skal foregå digitalt ved udgangen af 2015. Digitaliseringsstyrelsen forventer, at op imod 20 % af danskerne bliver fritaget fra Digital Post.

[Læs mere om undersøgelsen her.](#)

Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD

Var det en succes, at DANSKE ÆLDRE RÅD var til Folkemødet?

”Ja, det var en succes, og jeg ser gerne, at vi også i de kommende år synliggør ældrerådene og DANSKE ÆLDRE RÅD ved Folkemødet” siger formand for DANSKE ÆLDRE RÅD Bent Aa. Rasmussen og fortsætter: ”Strategien med at skrive til forskellige organisationer og tilbyde os som debattører virkede. Vi havde sat det mål, at vi skulle medvirke i mindst to debatter og DANSKE ÆLDRE RÅD var programsat i fem debatter og tillige på Folkets Talerstol. Som en lille organisation har vi ikke ressourcer – menneskelige og økonomiske - til at have en stand og leve op til de krav, der stilles fra Folkemødet til en stand i forhold til bemanning og aktiviteter. At medvirke i debatter arrangeret af andre organisationer er derimod væsentligt for, at vi kan komme ud med vores synspunkter”.

DANSKE ÆLDRE RÅD deltog for første gang på Folkemødet på Bornholm. Formand, næstformand og sekretariatsleder var tilstede, de fire dage Folkemødet varede, og fik mange gode kontakter og inspiration til at arbejde videre med. DANSKE ÆLDRE RÅD var programsat til nedenstående fem debatter,

men deltog selvfølgelig som tilhørere i mange flere.

Formand Bent Aa. Rasmussen spiste morgenmad med finansminister Bjarne Corydon og deltog i en debat arrangeret af Sundhedsstyrelsen med temaet: Sund aldring.

Næstformand Hanne Vedersø var på Folkets Talerstol og tillige i debat med bl.a. borgmester Winni Grosbøl i LO-Faglige Seniorers telt. Temaet var ældrerådernes rammer og virke. Derudover deltog Hanne Vedersø i en debat om ældres muligheder for at leve et aktivt liv som ældre, selvom man har mistet synet. En debat arrangeret af Dansk Blindesamfund.

Sekretariatsleder Marianne Lundsgaard debatterede ”Værdighedsgaranti til ældre” i Dansk Sygeplejeråds telt, sammen med bl.a. ÆldreSagen, Center for Menneskerettigheder, FOA m.fl.

Bestyrelsesmedlem i DANSKE ÆLDRE RÅD Jørgen Larsen deltog i debat arrangeret af Fonden Teknologirådet om omsorg og sygepleje med fokus på velfærdsteknologi.

DANSKE ÆLDRE RÅD var så heldige, at kunne leje et sommerhus i Allinge ad private kanaler, så bestyrelsesmedlemmer og sekretariatsleder kunne gå til alle arrangementer og være friske, når de skulle på.

DANSKE ÆLDRE RÅD har evalueret sin deltagelse, dels i forhold til økonomi og dels i forhold til synlighed og kontakter. Bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD har netop besluttet, at DANSKE ÆLDRE RÅD er på Bornholm til Folkemøde 2015 – på samme måde som i år. Sekretariatet skriver i vinterens løb til relevante organisationer og tilbyder formandskab og sekretariatsleder som debattører. Hvis ældre-/seniorråd har ideer til organisationer, som vil være på Folkemødet 2015, og som DANSKE ÆLDRE RÅD bør rette henvendelse til, er de velkomne til at skrive til Marianne Lundsgaard, sekretariatsleder i DANSKE ÆLDRE RÅD på ml@danske-aeldreraad.dk

På næste side er der billeder fra fire debatter.

Øverst t.v.: Næstformand Hanne Vedersø i debat med bl.a. borgmester Winni Grosbøl i LO-Faglige Seniorers telt. Øverst t.h.: Formand Bent Aa. Rasmussen i debat arrangeret af Sundhedsstyrelsen med temaet: Sund aldrig. Nederst t.v.: Bestyrelsesmedlem i DANSKE ÆLDRE RÅD Jørgen Larsen i debat arrangeret af Fonden Teknologirådet om omsorg og sygepleje med fokus på velfærdsteknologi. Nederst t.h.: Hanne Vedersø i en debat arrangeret af Dansk Blindesamfund om ældres muligheder for at leve et aktivt liv som ældre, selvom man har mistet synet.

Ny landsdækkende undersøgelse af kommunernes digitale kommunikation med ældre borgere

Bestyrelse og repræsentantskab i DANSKE ÆLDRE RÅD har gennem flere år drøftet om det offentlige kommunikation med borgerne er god nok. De har peget på huller og kommet med forslag – ikke mindst på nationalt niveau.

Men hvordan ser det ud i kommunerne?

Kan ældre borgere finde, hvad de søger på kommunens hjemmeside?

Er hjemmesiden overskuelig og let at finde rundt på?

Er det nemt at forstå selvbetjeningsløsninger på internettet?

DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum har drøftet disse spørgsmål og konstateret, at de faktisk ikke kender svaret, og at der måske er 98 forskellige svar.

Stikprøver viser, at nogle ting kan gøres bedre.

DANSKE ÆLDRE RÅD og ÆldreForum har derfor besluttet at samarbejde om en landsdækkende undersøgelse af kommunernes digitale kommunikation med ældre borgere. Det kræver hjælp fra ældre-/seniorrådene. Helt konkret fra formanden og mindst fem af medlemmerne.

Undersøgelsen er en spørgeskemaundersøgelse, og bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD har testet den og peget på, at det er naturligt, at netop ældre-/og seniorråd deltager i undersøgelsen.

Ved at besvare spørgeskemaerne vil ældre-/seniorråd få værdifuld information om egen kommunes hjemmeside. Information som de kan bruge til at rådgive deres forvaltning og politikere.

Spørgeskemaet udfyldes samtidig med, at ældre-/seniorrådsmedlemmerne tjekker informationer på egen kommunes hjemmeside. Den viden de hermed får, kan bruges til at drøfte hjemmesidens udformning, indhold og tilgængelighed m.m. med de ansvarlige i forvaltningen. F. eks. med den kommunikationsansvarlige for hjemmesiden og/eller med den ansvarlige for ældrestoffet. Eller

med borgerservice, som skal hjælpe borgere, der har vanskeligheder med selvbetjeningsløsninger på internettet.

Der kan være såvel roser som tidsler på kommunens hjemmeside, og det er selvfølgelig vigtigt at videregive såvel ros som konstruktiv kritik.

Bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD håber, at denne undersøgelse kan være med til at forbedre de kommunale hjemmesider og dermed gøre det lettere for borgerne at få svar på spørgsmål som:

- Hvem kan få tilbudt et forebyggende hjemmebesøg, og hvordan kommer en aftale i stand?
- Hvilken hjemmehjælp kan jeg få, og hvordan søger jeg om hjemmehjælp?
- Har kommunen en medarbejder med viden om demens, og hvem skal jeg kontakte?
- Hvilke plejehjem er der i kommunen, og hvad koster det at bo på plejehjem?
- Hvor hjælpsomme er vejledninger og hjælpetekster, når du skal beregne boligstøtte, søge om indefrysning af ejendomsskat, anmelde flytning?

Af praktiske hensyn sendes materiale og information til formanden for ældre-/seniorrådet. Formanden skal finde fem ældre-/seniorrådsmedlemmer, der vil påtage sig opgaven. DANSKE ÆLDRE RÅD håber, ældre-/seniorrådene er parate til at bakke op – selv med en kort tidsfrist.

Alle svar fra spørgeskemaerne samles først på kommuneniveau, efterfølgende på landsniveau, og ældre-/seniorrådene får dem tilsendt.

Af **Marianne Lundsgaard**, sekretariatsleder, DANSKE ÆLDRE RÅD

Ældrerådene spørger

I hvilken rækkefølge indtræder stedfortrædere i ældrerådet?

Et ældreråd spørger, om det altid er stedfortræderen med det højeste stemmetal, der indtræder, hvis et medlem har forfald?

Svaret er, at det kommer an på, hvad der står i ældrerådets vedtægt.

Tre typiske eksempler

I vedtægten kan det for eksempel fremgå, at medlemmer af ældreråd har personlige stedfortrædere. Hvis det er tilfældet, vil det dermed ikke være stedfortræderen med det højeste stemmetal, der indtræder.

I andre vedtægter fremgår det, at der vælges medlemmer og stedfortrædere i forskellige geografiske distrikter. Her vil stedfortræderen indtræde, hvis den valgte i det pågældende distrikt får forfald. Stedfortræderen med det højeste stemmetal i pågældende distrikt indtræder i rådet.

Nævner vedtægten intet om spørgsmålet, vil det være naturligt, at stedfortræderen med det højeste stemmetal er første-stedfortræder.

Ikke længere krav om personlig stedfortræder

Efter lovændringen i 2010 er der ikke længere krav om, at der vælges en stedfortræder for hvert medlem. Det vil sige, at et ældreråd på ni medlemmer fremover kan "nøjes" med at have for eksempel fem stedfortrædere, og dermed vælges ikke længere personlige stedfortrædere.

Hvis der fortsat vælges lige så mange stedfortrædere som medlemmer til ældrerådet, er det ikke et krav, at den enkelte stedfortræder knyttes personligt til et bestemt ældrerådsmedlem.

I vedtægten for ældrerådet fastsættes antallet af medlemmer og stedfortrædere.

Af *Dorthe Neergaard*, ældrepolitisk konsulent,
DANSKE ÆLDRE RÅD

Tema for 1. oktober 2014 – FN's Internationale Ældredag:

ET SAMFUND FOR ALLE - ingen skal være udenfor

FN's Internationale Ældredag markeres hvert år d. 1. oktober. Dagen sætter fokus på ældres, civilsamfundets, FN-organisationers og medlemsstaternes indsats for at sætte ældre menneskers vilkår på den internationale udviklings dagsorden. Hvert år har sit særlige tema.

DANSKE ÆLDRE RÅD vedtog på repræsentantskabsmøde d. 2. maj 2007 at markere FN's internationale ældredag

og glæder sig over, at ældreråd fortsat er med til at markere dagen ved at sætte fokus på forskellige aspekter ved at blive ældre i Danmark. Det sker ved debatarrangementer, foredrag eller andre tiltag, der sætter fokus på emnet. Mange ældreråd markerer dagen som Ældrerådernes dag.

Ældre-/seniorråd, som afholder et arrangement i forbindelse med FN's Internationale Ældredag, opfordres til at sende program for dagen til Lise Sørensen, ls@danske-aeldreraad.dk. Så bliver det lagt på hjemmesiden til orientering og inspiration for andre.

[Læs mere om dagen på DANSKE ÆLDRE RÅDs hjemmeside](#)

Temadage og konferencer

Knæk koden

– om den kommunale økonomi

Invitation til fem temadage om kommunal økonomi er udsendt, og tilmeldinger ligger på hjemmesiden.

Temadagene finder sted:

D. 22. september i Aabybro

D. 24. september i Skanderborg

D. 25. september i Fredericia/ Kolding

D. 7. oktober i Ringsted

D. 8. oktober i Allerød

Tilmeldingsfrist for temadage i jylland er d. 7. september. Tilmeldingsfrist på sjælland er d. 22. september.

[Find invitation og tilmeldinger på hjemmesiden ved at klikke her.](#)

Vingstedkonference

DANSKE ÆLDRE RÅD holder ældrepolitisk konference i Vingstedcentret ved Vejle d. 12. november. Foreløbig arbejdstitel er "Rammer for ældrelivet - om boligformer og fællesskaber for ældre borgere".

Program udsendes medio september.

DANSKE ÆLDRE RÅDs Aktivitetskalender 2014

Bestyrelsesmøder

22. oktober – Odense

Formandskabsmøder

9. oktober - sekretariatet

11. december - sekretariatet

Møder for formænd og næstformænd i senior-/ældrerråd

3. september – valgkreds 8+9+10, Allerød

4. september – valgkreds 6+7, Sorø

Temadage om kommunal økonomi og ældre-/seniorråds økonomi

22. september - Aabybro

24. september - Skanderborg

25. september - Fredericia/ Kolding

7. oktober - Ringsted

8. oktober - Allerød

FN's Internationale ældredag - Ældrerådernes Dag

1. oktober - markeres af flere kommunale ældre-/seniorråd i hele landet

Vingstedkonference

12. november – program udsendes medio september

Jernbane Allé 54, 3. th.

2720 Vanløse

Tlf. 3877 0160

info@danske-aeldreraad.dk

www.danske-aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af

DANSKE ÆLDRE RÅD

ISSN: 1903-0509 (online)

Næste nummer: December 2014

DANSKE ÆLDRE RÅD

Formand Bent Aa. Rasmussen

Tlf. 6221 7125

Ansvarshavende:

Bent Aa. Rasmussen

Redaktion:

Marianne Lundsgaard

Lise Sørensen

Sekretariatet:

Marianne Lundsgaard

Sekretariatsleder

ml@danske-aeldreraad.dk

Tlf. 3877 0162

Lise Sørensen

Ældrepolitisk konsulent

ls@danske-aeldreraad.dk

Tlf. 3877 0164

Dorthe Neergaard

Ældrepolitisk konsulent

dn@danske-aeldreraad.dk

Tlf. 3877 0163

Maj-Britt Lempel

Kursussekretær og bogholder

mbl@danske-aeldreraad.dk

Tlf. 3877 0160